STORUMANS
FOLKHÖGSKOLA

STORUMANS FOLKHÖGSKOLAS ÅRSREDOVISNING 2014

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Avsnitt		Sid
1	Verksamhetsberättelse	2-3
2	Storumans folkhögskola i förhållande till gällande lagstiftning och föreskrifter	4
3	Mål i verksamhetsplanen från landstingsfullmäktige	4
4	Måluppfyllelse mot Folkbildningsrådet noterade i verksamhetsplanen	5
5	Produktionsstatistik	6

BB PJB

STORUMANS
FOLKHÖGSKOLA

Årsredovisning 2014

1) Verksamhetsberättelse

.
Storumans folkhögskola har under året jobbat vidare med att vara ett komplement till den ordinarie gymnasieskolan samt ordinarie utbildningsinstanser. Hos oss går många arbetslösa och människor som inte funnit sin plats i den ordinarie skolvärlden. Vi fortsätter väva in kärnämnesundervisning i hantverk, musik och utomhusmiljöer. Parallellt med detta har vi också särskilda kurser med inriktning mot fjälledare, musikproduktion och alpinträningslära.

Korta kurser på Storumans folkhögskola fyller främst en viktig funktion med erfarenhetsutbyte mellan generationer, då många äldre besöker skolan och går kurser i en miljö där unga och gamla blandas. Detta är främst utmärkande inom hantverksinriktningen. Studiebesök och hantverkstekniker genererar många tillfällen till samarbete.

Inom fjäll och natur har eleverna fått resa i närområdet och lärt sig mycket om kultur och natur i Västerbottens inland. Även en längre resa till Norge och dess vackra kust har gjorts. Förutom kunskaper om praktiska och teoretiska ting ger resorna också viktiga kunskaper och erfarenheter om samarbete och hänsyn.

Muiskproduktion har vuxit sig starkt som ett begrepp inom skolan. Det innefattar mycket från att skriva, producera och tekniskt hantera all sorts musik och ljud. Samarbete med musiksverige står högt på dagordningen samt olika projekt inom körer och konserter. Värt att särskilt uppmärksammas kan nämnas det projekt inom sydsamisk musiktradition som startades upp under 2014.

Fjälledarlinjen examinerade under 2014 sin 21:a årskull och startade under höstterminen upp sin 22:a kurs. Eleverna kommer från hela Sverige och är jämnt fördelade könsmässigt.

Några aktiviteter under 2014, från kursprogrammet är bland annat en konferens i naturturism i Stöllet, Värmland tillsammans med andra folkhögskolor. En annan är ett studiebesök hos tältmakaren Hilleberg i Östersund där eleverna fick prova på att sätta upp tält i vindtunneln.

BB PJB

STORUMANS
FOLKHÖGSKOLA

Tärnaby skidhem har under året haft sin huvudsakliga verksamhet inom allmän kurs och alpin träning.

Målet är att deltagarna i alpinalinjen ska få utvecklas inom sin idrott, där vi utgår från deras egna målsättningar. I år har vi deltagaren, Sandra Näslund som är med i landslaget i Skicross och blev femma i OS.

Deltagarna på Snowboard har mer individuella mål utifrån vad de själva vill utveckla och förbättra i sin åkning (antal hopp, trick). Under året har Snowboard anordnat och genomfört två stora "Camps", med deltagare från såväl Västerbotten och övriga delar av landet.

Skidhemmet har även hållit en skrivarkurs för äldre där deltagarna utvecklar sitt skrivande genom att berätta viktiga händelser ur sitt liv. Detta är viktiga demografiska situationer där de tillsammans reflekterar de över händelser som påverkat deras liv i olika situationer, och via skrift kan skicka vidare kunskaper och erfarenheter.

Under året har vi deltagit i olika kulturevenemang som erbjudits på orten, där de förutom teater och musikframträdande fått uppleva den samiska kulturen. De har även fått ta del av den lokala kulturen genom fjällvandring och fiske där även hälsa och livsstil vävts in.

Utfrån detta har vi en positiv framtidsbedömning och finner att skolan fortsätter att intressera elever från hela sverige. Omvärldsanalysen visar att om inga större förändringar sker inom det politiska beslutsfattandet står skolan på stadig mark.

Skolan har inför 2015 en stabil personalsituation, med en långtidssjukskrivning och två tjänstledigheter.

Sammanfattningsvis anser styrelsen att 2014 var ett bra verksamhetsår. Styrelsen ser även positivt på att året kunde avslutas med ett bra ekonomiskt bokslut.

BB PJB

STORUMANS
FOLKHÖGSKOLA

2 Storumans folkhögskola i förhållande till gällande lagstiftning och föreskrifter

Vi följer de rekommenderade och gällande lagar och regler vi får av Folkbildningsrådet, se bilaga A.
Skolan har under året uppfyllt samtliga mål i enlighet med dessa föreskrifter. Det mest konkreta är kravet att 15 % av statsbidraget skall avse allmän kurs. Storumans folkhögskola har 36 % allmän kurs.

3) Mål i verksamhetsplanen från landstingsfullmäktige

Bättre och jämlik hälsa

Vi jobbar aktivt tillsammans med Arbetsförmedlingen, kommunen och Försäkringskassan för att hitta utbildningar och aktiviteter som passar studiemotiverade ungdomar, som inte fullgjort sin gymnasieutbildning.
Folkhögskolans grundidé är att ta tillvara vuxenstuderande som bestämt sig för att förändra sitt liv – med en sundare livsstil, eller bara att förstärka sin grundutbildning för att söka vidare. Många arbetslösa och långtidssjukskrivna hittar vägen tillbaka till arbetslivet via Storumans folkhögskola. Storumans folkhögskola har i sina egna mål i verksamhetsplanen förutsatt sig att ha minst två studiedagar med temat hälsa och friskvård. Skolan har under dessa dagar besökts av bl a dietist.

God hushållning

Att hålla budget och de prioriteringar vi gjort i verksamhetsplanen har varit vår tydligt uttalade målsättning under 2014. Ekonomin har dock under året sviktat och vi har jobbat med köpstopp samt personalbegränsningar vid naturliga avgångar och sjukskrivningar. Den ekonomiska nedgången har bromsats och trots dålig beläggning vid vårt internat slutar skolans resultat på + 80 tkr. Se bilaga B

Storumans folkhögskola jobbar därmed tillbaka nästan hela sitt ackumulerade underskott från 2013 på ca 100 tkr.
Skolans egna mål i verksamhetsplanen om ett fullbelagt internat har därmed inte uppfyllts men åtgärder har vidtagits under 2014 som förhoppningsvis leder till diverse ombyggnationer på internatet som vi tror är gynnsam för kommande beläggning.

Storumans folkhögskola har haft besök av kommunens energirådgivare Erica Arklöf och två medarbetare från Greenpeace på föreläsningar.

BJ PJB

Hälsofrämjande arbetsplatser och attraktiv arbetsgivare

Under året har mycket fokus legat på den psykosociala arbetsmiljön på skolan. Ett besök av arbetsmiljöverket ledde till en undersökning av företagshälsan som visade att arbetsmiljön är god. Ytterligare åtgärder har vidtagits för att stärka gemenskapen. Se bilaga C

Ökat medborgarinflytande

Friluftsfrämjandet, STF och Svenska skidförbundet är några av de organisationer som vi, via Fjälledarutbildningen, har samarbetat med under året. Skolan har också skapat mötesplatser genom kortkurser främst för att gynna möten mellan gamla och unga.

Skolans undervisning genomsyras av demokratibegreppet på alla plan, både på långa kurser och korta kurser. Många unga elever får viktiga lärdomar genom undervisningen inom samhällsfrågor, både nationella och internationella.

Allmänna kursen sökte och beviljades resebidrag till Sveriges riksdag. Resan gjordes under hösten och var mycket uppskattad. Eleverna fick en guidad tur i riksdagshuset och fick information i samband med regeringsskiftet.

Elev- och internatsråd är andra exempel på verksamheter där eleverna själva får öva föreningskunskaper och demokratiskt beslutsfattande.

Ökad tillväxt och regional kraftsamling

Skolan har en mängd samarbetspartners som te x, Kulturakademin, kommuner, Sametinget och ett flertal ideella organisationer. Den fungerar därmed som en viktig motor för inlandets kulturella och ekonomiska tillväxt. Skolans inflyttade elever, och det kapital de för med sig, utgör ett ansenligt tillskott till den ekonomiska tillväxten i inlandet.
Vår musikutbildning, som avknoppat sig till Örnsköldsvik, och samarbetet med Anders Bagge har goda förutsättningar att växa till ett betydande ekonomiskt och kulturellt tillväxtprojekt.

4) Måluppfyllelse mot Folkbildningsrådet noterade i verksamhetsplanen

Folkbildningsrådet ska vid sin fördelning av statsbidrag, samt uppföljning och utvärdering, sträva efter att uppfylla statens fyra syften med statsbidrag till folkbildningen. Dessa är att:

– stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin

ÅB PJB

– bidra till att göra det möjligt för människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen
– bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället
– bidra till att bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet

Förutom det som tidigare sagts har skolans elever en bra demografisk spridning. Den blandningen av unga och gamla elever utgör en bra grund för samtliga att utveckla förståelse och kunskap inom ovanstående punkter.

Skolans geografiska läge medför också att elever från hela Sverige, och även några internationella elever, möts och delar med sig av sina erfarenheter.
Ett utdrag från skolans utbud av korta och långa kurser får utgöra exempel.

- Allmän kurs
- Snowboardlinje
- Fjälledarlinje
- Digital Musikproduktion
- Lyssnarhörnor
- Sommarfjällskola för synskadade
- Skapande verksamhet
- Kurs för äldre, Lär Känna Södra Lappland
- Alpin linje

5) Produktionsstatistik

Deltagarveckor år 2011 – 2014, samt ram 2014

Storumans folkhögskola	Utfall 2011	Utfall 2012	Utfall 2013	Utfall 2014	Ram 2014
	4 947 DV	5 056 DV	5 328 DV	4 998 DV	4 957 DV

Under 2014 genomfördes 4 998 deltagarveckor, där 4 957 deltagarveckor gett statsbidrag. Skolan lyckades näst intill uppfylla sitt mål om 5 000 deltagarveckor. Utöver detta gjorde skolan c a 216 deltagarveckor som uppdragsutbildning mot Sveriges kommuner.

Storuman 2014-02-02

Bo Brydsten
ordförande

Per-Joar Björnstad
rektor

BB PJB

Rapport: MOL_Ek_RRvo4
Modell skapad den 26 Januari 2015 kl: 15:27

Verksamhetsområde: 8 Anslag och administration
Basenhet: 8212 Storumans folkhögskola
Resultatpåverkan: Ja

	Årsbudget	Ack utfall innevar år	Ack diff +/-	Rel tal %
INTÄKTER				
3x Intäkter				
33x Försäljn av regional utveckl	-1 530,0	-1 347,6	-182,4	
35/36x Försäljning av tjänster	-781,0	-543,2	-237,8	
37x-39x Övriga intäkter	-10 226,0	-10 417,0	191,0	
3x Intäkter Total	**-12 537,0**	**-12 307,9**	**-229,1**	98,17
INTÄKTER Total	**-12 537,0**	**-12 307,9**	**-229,1**	98,17
KOSTNADER				
40x Löner inkl soc avg				
40/41 Grundlön mm	8 228,5	7 958,3	270,2	
4030 OB-ersättning		7,8	-7,8	
41 Semester, intjänad	458,2	462,7	-4,4	
41 Semester, uttagen	-437,1	-423,0	-14,1	
44/45x Sociala avgifter	3 647,0	3 545,6	101,4	
40x Löner inkl soc avg Total	**11 896,6**	**11 551,3**	**345,4**	97,10
4x/68x Övr personalkostnad				
4x/68x Övr personalkostnad	975,0	762,0	213,0	
4x/68x Övr personalkostnad Total	**975,0**	**762,0**	**213,0**	78,16
5x Dir produktionskostnad				
50x Köp av verksamhet o tjänster	1 015,0	1 414,1	-399,1	
56x Medicinskt material		0,7	-0,7	
572x Kost o livsmedel	395,0	416,7	-21,7	
5x Övr dir prod kostn	220,0	182,6	37,4	
5x Dir produktionskostnad Total	**1 630,0**	**2 014,2**	**-384,2**	123,57
6/7 Övriga kostnader				
60x Lokal o fastighetskostnader	160,0	88,6	71,4	
64x Förbrukn invent och material	270,0	228,8	41,2	
65x Rep o underhåll	60,0	79,8	-19,8	
6x/7x Övriga driftkostnader	1 035,4	993,2	42,2	
8x Intäkt/kostn utanför resultat		0,3	-0,3	
6/7 Övriga kostnader Total	**1 525,4**	**1 390,6**	**134,8**	91,16
KOSTNADER Total	**16 027,0**	**15 718,2**	**308,9**	98,07
Total	3 490,0	3 410,3	79,8	97,71

Not 1 Statsbidrag från folkbildningsrådet 8 755 156:-

BB PJB

Datum: den 9 februari 2015

Ver nr m text Information
Basenhet: 8212 Storumans folkhögskola
Konto: 3813

Ver nr m text	Belopp (kr)
Totaler	-8 755 156,00
10450021 Folkbildningsrådet. kv 1 2014	-2 227 650,00
10451478 Folkbildningsrådet kv 2-14	-2 148 950,00
10451616 Fortbildningsrådet	-260 000,00
10451799 Rättelse av ver 10451616	260 000,00
10453059 Folkbildningsrådet. Storuman fhsk	-2 192 806,00
10454277 Folkbildningsrådet Storuman	-2 185 750,00

RJB

FÖRETAGSHÄLSAN

PSYKOSOCIAL ARBETSMILJÖKARTLÄGGNING VID STORUMAN OCH TÄRNABY FOLKHÖGSKOLA

VÄSTERBOTTENS LÄNS LANDSTING

2014-09-04

Uppdrag

Arbetsmiljöverket har i sitt inspektionsmeddelande 2014-04-14 framfört krav på en undersökning av den psykosociala arbetsmiljön. Verksamhetsledningen har kontaktat Företagshälsan för att genomföra denna undersökning. Företagshälsan är en oberoende och opartisk resurs för VLL:s arbetsmiljöarbete.

Metod

Uppdraget har genomförts genom individuella intervjuer med arbetsledare och samtliga anställda vid Storuman och Tärnaby folkhögskola. Den personal som inte fanns på plats vid intervjuundersökningen har intervjuats per telefon. Intervjuerna genomfördes under perioden 18–26 augusti.

Redovisning

En kortfattad sammanställning av intervjusvaren redovisas nedan. Det resultat som redovisas bygger på uppfattningar och upplevelser som framkommit i dessa intervjuer. Verksamhetsledningen har informerats om kartläggningens resultat innan den skriftliga rapporten lämnas ut till övrig personal.

BG RJB

Resultat

Det egna arbetet

En övervägande majoritet av personalen uppger att de trivs med sina arbetsuppgifter och beskriver dessa som omväxlande, utvecklande och engagerande. De allra flesta har beskrivit att arbetsbelastningen kan variera men att arbetsbördan på det hela taget är fullt rimlig. Att man brukar hjälpas åt har lyfts fram som en friskfaktor av många. Vissa har dock helt egna ansvarsområden och tycker därför att det är svårare att få avlastning.

Något de allra flesta värdesätter särskilt är friheten att själva få ansvara för arbetets utformning. Många av de intervjuade är också delaktiga i arbetsuppgifter som ligger utanför det egna ansvarsområdet vilket de tycker är positivt.

Endast ett fåtal av de intervjuade beskriver att den psykosociala arbetssituationen haft en negativ inverkan på hälsa och välbefinnande. Det har då rört sig om försämrad trivsel och välmående pga. de tidigare konflikterna.

Gruppen – socialt stöd

Storuman och Tärnaby ses av de flesta som två separata enheter och att personalen är två olika arbetslag. Det upplevs inte som ett problem av någon, utan ses som en naturlig följd av det geografiska avståndet och av att verksamheternas innehåll skiljer sig åt. Vissa andra tycker att det ändå finns en känsla av samhörighet mellan de båda orterna och vissa tycker att det vore trevligt och givande att öka samhörigheten.

Storuman
Kartläggningen visar att det funnits motsättningar på folkhögskolan i Storuman under de senaste åren, både inom personalgruppen och mellan viss personal och ledning. I samband med tragiska händelser under våren 2014 fördjupades konflikten i förhållande till ledningen ytterligare.

De allra flesta anser att det i dagsläget inte finns någon pågående konflikt som påverkar arbete eller trivsel negativt. Med den aktuella personalsammansättningen är den helt dominerande uppfattningen att stämningen förbättrats väsentligt och att den psykosociala arbetsmiljön i dagsläget är god. En övervägande majoritet uppger att det nu finns en god gemenskap och laganda. Samarbetet fungerar tillfredställande men flera har uttryckt en önskan om att samarbetet utvecklas ytterligare. Man anser inte att det förekommer några revirgränser mellan olika yrkeskategorier.

Man tror överlag att förbättringen kommer att vara bestående, att det finns goda förutsättningar för att den positiva stämningen kommer att bestå.

BS RJB

Tärnaby
Klimatet i arbetslaget i Tärnaby beskrivs av alla som mycket god. Det råder en familjär och lättsam stämning som präglas av hjälpsamhet och öppenhet. Någon historik av konflikter i Tärnaby har heller inte framkommit.

Ledarskapet

Intervjuerna om ledarskapet har berört rektor, samordnaren i Storuman och platsansvarige på filialen i Tärnaby.

En övervägande majoritet har stort förtroende för hur folkhögskolans verksamhet leds. De allra flesta anser att man får stöd och uppmuntran från arbetsledningen om man har en besvärlig arbetssituation och/eller privat situation. Så gott som samtliga känner sig respekterade. Många uppskattar att ledningen låter personalen utföra och utforma sitt arbete med stor frihet.

Eftersom tjänsten som samordnare är förhållandevis ny efterfrågar några av de intervjuade en ökad tydlighet avseende ansvarsområdenas fördelning mellan samordnaren och rektor.

Några efterfrågar en bättre struktur avseende innehåll och dialog i medarbetarsamtalet.

Av förklarliga skäl så är den personal som berördes mest av tidigare konflikt mest kritiska till ledningen.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis vill vi framhålla att det finns många goda förutsättningar som är gynnsamma för trivsel och arbetsglädje på arbetsplatsen. Arbetsklimatet förefaller i dagsläget vara gott och de flesta anser att det råder ett tillåtande och öppet klimat. Det framkommer ett stort engagemang och ansvarstagande för arbetet och samarbetet fungerar tillfredställande. Det finns ett stort förtroende för ledningen och en tilltro till att de vill bidra till fortsatta goda arbetsvillkor på arbetsplatsen.

Förslag för det fortsatta arbetsmiljöarbetet:

- Att fortsätta med gemensamma träffar och aktivteter för personalen är positivt för att vidareutveckla samarbetet och för att förebygga motsättningar.

- För att tidigt hantera eventuella framtida konflikter på ett verksamt sätt rekommenderas att VLL:s policy för konflikthantering används som utgångspunkt.

BB PJB

- För att vidareutveckla medarbetarsamtalen med avseende på form och innehåll rekommenderas att VLL:s mall för medarbetarsamtal används som utgångspunkt.

- Ansvarsområdenas fördelning mellan samordnaren och rektor kan tydliggöras ytterligare genom att information ges till samtliga på arbetsplatsträff.

Rose-Marie Burström, socionom
Företagshälsan

Johan Söderström, leg. psykolog
Företagshälsan

BB RJB

Statsbidrag till folkhögskolor 2015

Kriterier och fördelningsprinciper

Fastställda av Folkbildningsrådet januari 2015, dnr 2, 2015, 091

Folkbildningsrådet

Innehåll

Utgångspunkter för bidragssystemet som gäller från 2012 3
Statens stöd till folkhögskolorna 3
Folkhögskolans frihet 3
Folkhögskolans ansvar och anordnarroll 4
Statsbidragets användning och avgränsning 4
Villkor och kriterier för statsbidrag 5
Grundvillkor 5
Verksamhetsformer 6
Långa och korta folkhögskolekurser 6
Kulturprogram 6
Öppen folkbildning 6
Definitioner 6
Kursens omfattning vid heltid 7
Kurslängd och lovdagar 7
Deltagarveckor 8
Flexibelt lärande – Distansutbildning – Lärformer 8
Deltagare 9
Ålderskriterier 9
Avgiftsfri undervisning, kriterier 9
Studeranderätt 10
Studerandeinflytande 10
Statsbidragsmodellen 10
Volymbidrag 10
Basbidrag 11
Utvecklings- och profileringsbidrag 11
Förstärkningsbidrag 11
Språkschablon 13
Kombination språkschablon och förstärkningsbidrag 14
Gemensamma insatser 14
Uppföljning, utvärdering och internkontroll 14
Bilaga 1: Förordning (1991:977) om statsbidrag till folkbildningen 15
Bilaga 2: Statsbidragsvillkor för folkhögskolor och studieförbund 2015 17

Folkhögskolans statsbidrag

Utgångspunkter för bidragssystemet som gäller från 2012

Kvalitativa element i statsbidragssystemet ska förstärkas genom att:

- Tydliggöra ett antal grundkrav som villkor för att erhålla statsbidrag.
- Öka möjligheterna till omfördelning, särskilt för att stärka de minsta folkhögskolorna.
- Skapa ett tydligare samband mellan statsbidragstilldelning och insatserna för den enskilde deltagaren.
- Tydliggöra villkor för Allmän kurs.
- Skapa tydligare villkor för förstärkningsbidraget.
- Tydliggöra villkor för distansutbildning.
- Tydliggöra anordnarskapet.
- Möjliggöra pedagogisk utveckling och profilering.

Statens stöd till folkhögskolorna

När folkhögskolorna bedriver verksamhet med stöd av statsbidraget, är det angeläget att utgå från statens intentioner med bidraget. Regeringens utgångspunkter i den senaste propositionen om folkbildningen *Allas kunskap – allas bildning Folkbildningsproposition 2013/14:172* är följande:

Ett särskilt mål för folkbildningspolitiken *Folkbildningen ska ge alla möjlighet att tillsammans med andra öka sin kunskap och bildning för personlig utveckling och delaktighet i samhället.*

Syftena med statens bidrag till folkbildningen är att

- stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin,
- bidra till att göra det möjligt för en ökad mångfald människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen (genom t ex politiskt, fackligt, kulturellt eller annat ideellt arbete),
- bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället,
- bidra till att bredda intresset för och delaktigheten i kulturlivet.

Folkhögskolans frihet

Statens stöd till folkbildningen utmärks av en tilltro till folkhögskolornas förmåga att självständigt forma sin verksamhet. Frihet från statlig styrning ger folkhögskolorna både möjligheter och skyldigheter att självständigt, utifrån sina skilda profiler och idémässiga bakgrunder bestämma inriktning och metoder i arbetet. Friheten främjar kreativitet, nytänkande och flexibilitet. Detta gör det bl a möjligt för folkhögskolorna att snabbt möta förändrade utbildningsbehov.

Med friheten följer också ett ansvar, som ytterst gäller medborgarnas rätt att veta att skattemedel används i överensstämmelse med riksdagens beslut.

Folkhögskolorna ska kontinuerligt pröva att verksamhet, som helt eller delvis finansieras med statliga bidrag, ligger i linje med riksdagens syften med dessa bidrag. För att på ett tillförlitligt sätt genomföra detta krävs rutiner för regelbunden intern granskning samt beredskap för extern kontroll av verksamheten. Folkhögskolorna ska pröva former för hur verksamheten kan bedömas utifrån en risk- och väsentlighetsanalys.

Folkhögskolornas huvudmän är fria att själva bestämma den verksamhet man vill se sin folkhögskola bedriva. Detta avser även sådana utbildningar eller andra aktiviteter som inte uppfyller de kriterier, som gäller för statens bidrag och som då finansieras på annat sätt.

Folkhögskolans ansvar och anordnarroll

Det är en folkhögskolas styrelse som har det yttersta ansvaret för att den verksamhet, som bedrivs med stöd av och som rapporteras som grund för statsbidraget, följer såväl Folkbildningsrådets som skolans egna mål och anvisningar.

Enligt förordningen ska en folkhögskola ha en ansvarig styrelse. Skolans styrelse är ansvarig för att den verksamhet som bedrivs med stöd av statsbidraget följer internt angivna mål, Folkbildningsrådets villkor och kriterier samt de villkor som anges i förordningen om statsbidrag till folkbildningen. Styrelsen är ansvarig för att all verksamhet som rapporteras till Folkbildningsrådet som underlag för statsbidrag motsvarar intentionerna med statsbidraget och följer villkoren för statsbidragsberättigad verksamhet. Statsbidraget ska användas till kostnader som är förenade med folkbildningsverksamheten och avser den skola som är mottagare av statsbidraget. Verksamhet där statsbidrag ur folkbildningsanslaget inte används, kan heller inte rapporteras som statsbidragsberättigad verksamhet.

Folkhögskolan kan – och bör – samverka med huvudmannens medlemsorganisationer, övriga organisationer och föreningar samt andra utbildningsanordnare, men endast folkhögskolan kan vara anordnare av statsbidragsberättigad folkhögskoleverksamhet. Folkhögskolan kan således inte överlåta anordnarskapet och därmed sammanhängande ansvar till sin samverkanspart och inte heller schablonmässigt förmedla bidrag till en samverkande organisation. Detta gäller också vid samverkan med andra folkhögskolor eller med studieförbund om en viss kursverksamhet. Endast den som tar emot statsbidraget kan vara anordnare.

För att tydliggöra folkhögskolans roll som anordnare av folkhögskoleverksamhet ska det i all information före, under och efter kursen eller kulturprogrammet till deltagare, myndigheter och andra, klart framgå vilken folkhögskola som är ansvarig för verksamheten. Folkhögskolan är ansvarig för all information om verksamhet där statsbidrag används. Den folkhögskola som rapporterar verksamheten till Folkbildningsrådet, CSN och till bidragsgivande landsting, skall också ha planerat och genomfört verksamheten.

I anordnarskapet ligger hela ansvaret för de studerandes studiesituation och rättigheter samt för uppföljning, utvärdering och kvalitetsredovisning av genomförd verksamhet. Den ansvariga folkhögskolan ska svara för den pedagogiska ledningen av utbildningen.

Vid samverkan om långa kurser ska skriftligt avtal upprättas mellan folkhögskolan och samverkansparten. I avtalet ska statsbidragsanvändningen samt den ansvariga folkhögskolans anordnarskap tydliggöras.

Av verksamhetsrapporteringen ska framgå i vilken kommun kursverksamheten anordnas och om den genomförs i samverkan med annan part.

En folkhögskola kan inte uppdra åt en annan folkhögskola att genomföra en viss kursverksamhet och sedan rapportera denna som underlag för det egna statsbidraget. Deltagare som rekryterats och antagits av en folkhögskola kan inte rapporteras av annan folkhögskola.

Om två eller flera folkhögskolor samverkar med varandra t. ex. i fråga om gemensamma lokaler och administration, ska folkhögskolornas respektive kurser gå att särskilja från varandra.

Statsbidragets användning och avgränsning

Den fria och frivilliga folkbildningen förutsätter varje människas frihet att själv välja tid för och inriktning av sina studier. Härav följer att all utbildning, som genomförs på någons uppdrag och som riktar sig till en avgränsad målgrupp med skyldighet att delta, inte kan vara bidragsgrundande.

Riksdag och regering har i förordningen fastställt att: *Statsbidraget får inte användas till verksamheter med kommersiellt syfte.*

I folkbildningspropositionen 1991 tydliggörs att:

> Endast genom att hävda det fria bildningsarbetets värden och ideal och verksamhetens obundenhet och oberoende kan folkhögskolor och studieförbund skapa respekt och förtroende för sig själva och sin roll i samhället. En verksamhet som utförs på uppdrag och finansieras på kommersiell bas får en annan karaktär än den som bärs upp av en fri och frivillig folkbildning och stöds av samhälleliga bidrag. (prop 1990/91:82, kap 1)

> Resurserna skall inte ... användas för en verksamhet med kommersiellt syfte. Studier som ingår i personalutbildning och aktiviteter som är ett led i vårdprogram skall t ex inte finansieras med statliga bidrag. (prop 1990/91:82, kap 2)

Av detta följer att personalutbildning normalt skall finansieras av arbetsgivaren. Sådan utbildning kan därmed inte vara en statsbidragsberättigad folkhögskolekurs utan skall anordnas som uppdragsutbildning. All uppdragsutbildning skall vad gäller finansiering och verksamhetsrapportering tydligt särskiljas från den statsbidragsberättigade verksamheten.

Också i ett vård- och rehabiliteringssammanhang är det viktigt att avgränsa vad som är folkhögskoleutbildning och vad som är sådan vård eller rehabilitering som skall finansieras av annan. Studieinnehållet för den enskilde måste vara det som avgör. Folkhögskolans samspel med sina egna huvudmanna- och samverkande organisationer är av vikt för skolans profil och identitet. En viktig uppgift för folkhögskolan är därför att tillmötesgå dessa organisationers önskemål om och behov av utbildnings- och kulturverksamhet för sina medlemmar och förtroendevalda. I sådana folkhögskolekurser som avser organisationens idéinriktning och profilering kan det också vara naturligt att organisationens anställda deltar utan att detta betraktas som reguljär personalutbildning. En förenings ordinarie, interna och organisatoriska verksamhet som styrelsesammanträden, årsmöten och medlemsaktiviteter (t.ex. gudstjänster, lägerverksamhet), kan däremot inte utgöra underlag för rapportering för statsbidrag till folkhögskolan. Vid sådan gränsdragning måste studieinnehållet för deltagaren, lärarmedverkan och syftet med folkhögskoleinsatsen vara det centrala i bedömningen. Folkhögskolans statsbidrag kan inte användas som organisationsstöd.

Frågor om avgränsning vad gäller bidragsgrund för statsbidrag har stark koppling till frågor om etiken i folkbildningsarbetet. Folkhögskolornas ansvar att var för sig och gemensamt sätta gränser mot oönskad verksamhet förutsätter en levande och fortlöpande dialog om etiska vägval och gränsdragningar i folkbildningen. Etikdialogen behöver föras på både nationell och lokal nivå.

Folkbildningsrådet har tillsammans med sina medlemsorganisationer ansvar för att den äger rum på det nationella planet. De enskilda skolorna måste samtidigt initiera och stimulera dialogen i den egna verksamheten samt sinsemellan i olika grupperingar.

Villkor och kriterier för statsbidrag

Statens bidrag till folkhögskolorna är, som framgått ovan, förenat med villkor om hur bidraget får och bör användas. Villkoren är formulerade i olika sammanhang:

- Förordningen om statsbidrag till folkbildningen och regeringens riktlinjer
- Folkbildningsrådets statsbidragsvillkor

Förordningen om statsbidrag till folkbildningen rör i princip relationen mellan staten och Folkbildningsrådet. I den anger staten vissa grundläggande villkor för statsbidragets användning i folkhögskolornas och studieförbundens verksamhet. I de årliga riktlinjerna från regeringen anges ytterligare villkor.

Utifrån dessa grundläggande villkor samt skrivningar i folkbildningspropositioner beslutar Folkbildningsrådet om villkoren för statsbidraget till folkhögskolorna.

Grundvillkor

- Folkhögskolan ska årligen inlämna årsredovisning, verksamhetsplan samt annan dokumentation enligt statsbidragsvillkoren.
- Folkhögskolan ska årligen inlämna en beskrivning av sitt systematiska kvalitetsarbete och resultatet av detta.
- Folkhögskolan ska årligen genomföra allmän kurs som uppgår till minst 15 procent av den totala verksamhet som skolan redovisar som underlag för statsbidrag. Den allmänna kursen ska främst vända sig till deltagare som saknar grundläggande behörighet för högskolestudier.
- Folkhögskolan ska erbjuda olika lärformer.
- Folkhögskolan ska ha organiserade former för studerandeinflytande.
- Folkhögskolan ska ha en tydlig ordning för hantering av studeranderättsliga frågor.
- Folkhögskolan ska redovisa en lärartäthet som motsvarar lägst 1,8 helårstjänster per 1 000 dv rapporterad verksamhet, exklusive tjänster som finansieras med förstärkningsbidrag respektive språkschablon.

Folkhögskolorna ska i sin årsredovisning redovisa hur man uppfyllt grundvillkoren för statsbidragsberättigad verksamhet.

Lärartäthet

I underlaget för helårstjänsterna inräknas:

- All lärartjänstgöring inom verksamhet som rapporteras inom folkbildningsanslaget (exklusive extra lärartäthet finansierad av förstärkningsbidrag, språkschablon eller av Myndigheten för yrkeshögskolan).
- Undervisning, som fullgörs av rektor eller annan personal som inte är lärare.
- Timanställningar och deltidsanställningar som lärare, omräknat till årstjänster på heltid.

Observera att lärartjänster finansierade av förstärkningsbidraget eller av Myndigheten för yrkeshögskolan särredovisas.

I underlaget inräknas inte:

Uppdrag som lärare fullgör (administration, särskilt utvecklingsarbete, biblioteksarbete, syo-uppdrag m m) som vanligen inte ingår i lärartjänsterna vid skolan. Tjänstlediga eller långtidssjukskrivna lärare. Tjänstgöring inom uppdragsutbildning.

Uppfylls inte villkoret avseende en lägsta lärartäthet reduceras statsbidraget.

Verksamhetsformer

Den statsbidragsberättigade verksamheten indelas i

- långa och korta folkhögskolekurser
- kulturprogram
- öppen folkbildning

Långa och korta folkhögskolekurser

Statsbidragen förutsätts i första hand användas till att genomföra långa och korta folkhögskolekurser som därmed blir basen i den verksamhet som bedrivs via folkbildningsanslaget.
Se vidare nedan under *Definitioner*.

Kulturprogram

Med kulturprogram avses konserter, utställningar, föreläsningar mm, som vänder sig till andra än skolans kursdeltagare och anställda. Dessa rapporteras separat i verksamhetsredovisningen.

Rapporteringen förutsätter att skolan har kostnader för arrangemanget som inte täcks av samverkande organisation eller av entréavgifter eller dylikt. Endast kulturaktiviteter med närvarande publik ska rapporteras.

Öppen folkbildning

Med öppen folkbildning avses folkhögskoleverksamhet i mindre reglerade former än kurs. Det kan t.ex. vara angeläget att kunna anordna kurser med deltagare som inte kan förväntas vara regelbundna i sina studier. En skola kan också önska genomföra angelägna aktiviteter i lokalsamhället i andra former än kurs, men som ska gå att jämställa med sådan i statsbidragshänseende. Det kan handla om en seminarieserie kring en angelägen fråga eller ett lokalt rådslag eller motsvarande. Verksamheten ska vända sig till andra än dem som är deltagare i skolans kurser.

Folkbildningsrådet betraktar verksamhetsformen öppen folkbildning som en försöksverksamhet tills vidare och avstår därför från mer exakta kriterier. Skolan rapporterar verksamheten i den ordinarie verksamhetsrapporteringen i form av antal dagar. En halv dags insats kommer att motsvara två deltagarveckor, en hel dag sålunda fyra deltagarveckor. Som mest kan en folkhögskola rapportera öppen folkbildning motsvarande 200 deltagarveckor (50 dagar) per år. I skolans verksamhetsberättelse ska en kort beskrivning lämnas över vilken verksamhet som bedrivits.

Definitioner

Kurs och kursdag

En folkhögskolekurs består av en eller flera kursdagar. Kursdagarna ska innehålla organiserat studiearbete med i genomsnitt lägst fyra timmar à 60 minuter per kursdag. Kursdagarna kan ligga i följd eller vara fördelade över en längre tid, t ex. en dag per vecka.

Deltidskurs ska omfatta organiserat studiearbete antingen med i genomsnitt lägst tre timmar à 60 minuter (75 procent) eller med i genomsnitt lägst två timmar à 60 minuter (50 procent) per kursdag.

Lång kurs

Kurs som omfattar minst 15 kursdagar betecknas som lång kurs.

Lång kurs indelas i allmän kurs och särskild kurs.

Allmän kurs är sådan lång kurs som

- ❒ främst vänder sig till deltagare som saknar grundläggande behörighet för högskolestudier.
- ❒ kan ge behörighet till fortsatta studier motsvarande den som kan fås genom det offentliga skolväsendet. Allmän kurs kan bedrivas på grundskole- och gymnasial nivå. I det senare fallet ska studierna kunna leda till grundläggande behörighet.
- ❒ omfattar sammanlagt minst 30 veckor på heltid (eller motsvarande omfattning i form av deltid). De trettio veckorna kan uppnås genom att två eller fler kurser läggs samman (ex. 2 x 15 eller 8 + 10 + 12). Det måste dock tydligt framgå hur dessa kan fogas till varandra för att kunna utgöra en helårsutbildning.
- ❒ har ett brett urval av allmänna ämnen, däribland gymnasiegemensamma ämnen/kärnämnen; specialinriktning är dock möjlig upp till halva kurstiden.
- ❒ benämns allmän kurs i informationen till blivande studerande, CSN, Folkbildningsrådet, Högskoleverket m.fl. En allmän kurs med inriktning bild och form ska alltså inte kallas enbart Bild och form utan i stället Allmän kurs med Bild- och formprofil eller liknande.

Till en allmän kurs får endast den antas som fyller 18 år senast under det kalenderår kursen börjar, eller är äldre. Allmänna kurser ska årligen utgöra minst 15 procent av den verksamhet som rapporteras som underlag för statsbidrag.

Om deltagare, som sökt till allmän kurs, genom individuella val får ett kursinnehåll som inte uppfyller kriterierna för allmän kurs, ska deltagarna rapporteras på särskild kurs.

Särskild kurs

Långa kurser som inte motsvarar kriterierna för allmän kurs betecknas som särskild kurs. Hit hör exempelvis samtliga eftergymnasiala yrkesutbildningar.

Om deltagare, som sökt till särskild kurs, genom individuella val får ett kursinnehåll som uppfyller kriterierna för allmän kurs, ska deltagarna rapporteras på allmän kurs.

Kort kurs

Kurs som omfattar högst 14 kursdagar betecknas som kort kurs.

Kursens omfattning vid heltid

Det angivna måttet på i genomsnitt fyra klocktimmar organiserade studier per kursdag vid heltidskurs är ett uttryck för skolans insatser. Här avses i första hand lärarledd undervisning och handledning men också övriga schemalagda eller på annat sätt gemensamt organiserade studier. Måttet är ett nettobegrepp exklusive exempelvis pauser, restid, hemuppgifter eller egen övningstid. För den studerande omfattar således heltidsstudier betydligt mer än det angivna måttet och ska jämföras med heltidsarbete.

För att enskilt arbete i hemmet eller arbete i individuella projekt utanför skolan ska utgöra hela kursdagar i en folkhögskolekurs måste kursen vara organiserad som distansutbildning. För beräkning av studiernas omfattning vid distansstudier se avsnittet *Flexibelt lärande - Distansutbildning.*

Per kursdag och skola kan en studerande i statsbidragshänseende inte rapporteras för mer än heltid (100 procent) även om den studerande deltar i mer än en kurs vid skolan.

Kurslängd och lovdagar

Antal kursdagar i en kurs utgör kurslängden. Långa kurser kan rapporteras med högst fem dagar per vecka i genomsnitt. I kurslängden för lång kurs får inräknas ett antal lovdagar som motsvarar en lovdag i genomsnitt för varje avslutad femveckorsperiod. Dessutom ett lov högst en vecka exempelvis i samband med sportlovsveckan - detta gäller alltså en vecka/läsår och endast för kurser som sammantaget pågår i minst 30 veckor. Lovdagar, inarbetade dagar, helgdagar eller andra lediga dagar som ligger först eller sist i en termin kan inte inräknas i kurslängden (första och sista dagen i kursen måste alltså vara en dag med undervisning eller motsvarande). Helgdagar, d.v.s. röda dagar, som infaller på veckodagar under pågående kurs, räknas däremot in i kurslängden.

Perioder då deltagarna erhållit hemuppgifter, men ingen lärare är i tjänst och undervisar, kan aldrig räknas som kursdagar.

Ett läsår måste i rapporteringshänseende delas upp på en höst- och en vårkurs. Skolan kan ändå vid läsårsplaneringen utgå från att ovanstående beräkning av lovdagar/lovvecka gäller per läsår och att skolan där-

med kan fördela lovdagarna över läsåret utan hänsyn till terminsuppdelning.

I kurslängden får inräknas praktik på högst 15 procent av kurstiden i de fall där praktiken är en integrerad del av kursen och skolan gör insatser under praktiktiden. Detta får ses som ett genomsnittligt mått över en längre tid, t.ex. för en tvåårig fritidsledarutbildning.

För beräkning av kurslängd vid distansutbildning, se nedan.

Deltagarveckor

Antalet deltagarveckor i en kurs beräknas genom att man multiplicerar antalet deltagare med antalet kursdagar och därefter dividerar med fem.

Flexibelt lärande – Distansutbildning – Lärformer

Folkhögskolorna ska erbjuda olika lärformer för att öka den digitala delaktigheten, nå studerande med olika behov och förbättra tillgängligheten. Förutom den utbildning som anordnas i skolans lokaler, ska folkhögskolorna också anordna kurser som ges helt eller delvis på distans i form av nätbaserat lärande. Folkhögskolan kan inte genomföra hela sin verksamhet enbart i form av distansutbildning eller enbart erbjuda utbildning i skolans lokaler.

När folkhögskolan erbjuder distansutbildning ska denna kännetecknas av en pedagogisk miljö som möjliggör ett lärande i samarbete. Det innebär huvudsakligen sammanhållna grupper med gemensam kursstart.

För att den kurs som erbjuds som distansundervisning ska vara en statsbidragsberättigad folkhögskolekurs gäller de villkor och förutsättningar som förordningen anger angående syften, avgiftsfrihet, åldersgränser m m. Studierna måste anordnas så att helhet och sammanhang kan skapas och så att kunskaperna kan prövas och bearbetas i ett öppet och fortlöpande samtal. Kommunikation måste möjliggöras inte enbart mellan lärare och deltagare utan också deltagarna emellan.

Enbart intervallkurser med samlingar på skolan och mellanliggande självstudier med uppgifter som ska redovisas vid nästa möte är inte distanskurser. Distanskursen kräver kontinuerliga och aktiva insatser från skolans sida för att stödja studiearbetet. Då heltids- respektive deltidsstudier inte kan definieras på samma sätt som i skolförlagda studier (med i genomsnitt 4 klocktimmar organiserat studiearbete per dag) ställs större krav på en genomarbetad kursplanering och dokumentation, där en beskrivning görs av arbetsformer, former för handledning, kunskapsredovisning etc. Denna fastare kursplanering måste samtidigt ge utrymme för deltagarinflytande över studiearbetet under kursen.

För att en folkhögskolekurs med distansstudier ska kunna rapporteras som statsbidragsberättigad folkhögskolekurs krävs att en kursbeskrivning är upprättad vid kursstart och att en kursdokumentation föreligger vid kursens slut. I dessa dokument ska kursens uppläggning, skolans insatser samt formerna för handledning, kommunikation och kunskapsredovisning beskrivas.

Vid beräkning av kurstid utgår man från den planerade studieinsatsen från den studerandes sida, d.v.s. om det gäller heltid, halvtid eller annan deltid. Vid lägre deltid än halvtid är det lämpligt att i stället räkna färre dagar per vecka (t.ex. 20 procent kan redovisas som två dagars halvtidsstudier per vecka). Man bör också tänka på att lägga in eventuella uppehåll vid jul o dyl. Antalet kursdagar redovisas terminsvis som för övriga kurser. Antalet kursveckor gånger antalet deltagare utgör på vanligt sätt antalet deltagarveckor i kursen.

Rapporteringen förutsätter vidare att skolans satsar minst lika mycket lärar- eller handledarresurser som vid skolförlagd undervisning.

CSN synpunkter på studiestöd vid distansstudier

CSN har lämnat följande synpunkter:

> Hur bör då en distanskurs läggas upp för att kunna berättiga till studiestöd? Grundläggande är att det måste finnas en garanti om att den studerande som får studiestödet också är den som bedriver studierna. För att en sådan garanti ska kunna utfärdas av skolan bör distanskursen enligt CSN:s mening innehålla moment med krav på obligatorisk närvaro i undervisning eller andra planerade studieaktiviteter vid skolan. Här avses då aktiviteter utöver inskrivning och tentamen. Dessutom ger olika distansundervisningsmetoder, som bygger på kommunikation via Internet, t. ex. *First Class* möjlighet till ytterligare kontroll av den studerandes aktivitet även under distansmomenten för att t. ex. i tid kunna konstatera ev. studieavbrott.

CSN har inte närmare reglerat hur omfattande den obligatoriska närvaron vid skolan bör vara, utan överlåter detta till skolans bedömning. Detta i förvissningen om en samsyn på att "lönen" för studiearbetet i form av betyg eller studiestöd, måste betalas till den som gjort rätt för den.

En mer detaljerad reglering av rätten till studiestöd för distansstudier kan bli aktuell senare.

Deltagare

Deltagare i en kort kurs är den som är närvarande den första kursdagen.

Deltagare i en lång kurs är den som påbörjat kursen och är närvarande den femtonde kursdagen. Som närvarande denna dag räknas även den som är tillfälligt frånvarande p g a sjukdom eller annat hinder. Vid en längre kurs räknas deltagarna på nytt varje termin eftersom redovisning sker halvårsvis. En deltagare som avbrutit under hösten kan sålunda inte tas med i vårterminens rapportering.

Som deltagare avses i statsbidragshänseende svenska kursdeltagare (personer bosatta i Sverige inkl flyktingar/invandrare med uppehållstillstånd) samt deltagare från EU- länderna och övriga EES-området. Även gäststuderande (personer med tidsbegränsat uppehållstillstånd för studier) från länder utanför EES-området kan räknas med i verksamhetsrapporteringen upp till 5 procent av skolans deltagarveckor (ingångsvärdet). Asylsökande eller personer som fått avslag på ansökan om uppehållstillstånd kan inte utgöra underlag för statsbidrag.

Vid kurser helt förlagda utomlands kan endast svenska deltagare utgöra underlag för statsbidrag. Detta gäller också kulturprogram och öppen folkbildning.

Ålderskriterier

Allmän kurs

För att kunna rapporteras som deltagare i allmän kurs måste den studerande fylla 18 år under kalenderåret. Om skolan vill anta en yngre deltagare än 18 år ska det vara i form av individuellt program på uppdrag av deltagarens hemkommun.

Av förordningen, § 6 framgår:

> Till en allmän kurs som ger en behörighet motsvarande den som kan fås genom skolväsendet får endast den som fyller 18 år senast under det kalenderår kursen börjar eller som är äldre antas. Trots detta får en folkhögskola till undervisningen anta en yngre elev som går ett individuellt program i gymnasieskolan. *Förordning (2011:311).*

Särskild kurs, korta kurser och öppen folkbildning

I annan verksamhet än allmän kurs kan skolan ha deltagare under 18 år. Dock ska deltagaren fylla lägst 13 år under det år verksamheten anordnas.

Avgiftsfri undervisning, kriterier

I förordningen, § 7, anges att undervisning vid folkhögskola ska vara avgiftsfri. Däremot kan skolan ta ut ersättning av deltagarna för kost och logi, studieresor, studerandeförsäkring samt läromedel/material som skolan tillhandahåller.

Folkhögskolan måste informera tydligt om vilka kostnader som är obligatoriska vid deltagande i skolans kurser. Sådan information ska finnas redan vid söktillfället. En detaljerad specifikation av samtliga kostnader ska kunna ges vid begäran. Om schablonavgifter för material mm tas ut, ska det vara möjligt för den studerande att bedöma om det tillhandahållna materialet motsvarar avgiften.

Obligatoriska avgifter får inte läggas till eller höjas under läsåret. Avgiftsbelagda aktiviteter som tillkommer ska vara frivilliga.

Folkhögskolan får inte ta ut avgifter för medverkande och deras omkostnader. Här avses lärare och andra medverkande i undervisningen som exempelvis assistent, krokimodell eller ackompanjatör. Skolan får inte heller avgiftsbelägga elevvård eller annan rådgivning/service som har samband med utbildningen.

Folkhögskolan får inte ta ut avgifter för studerandes tillgång till undervisningslokaler (under eller utanför skoltid) eller för tillgång till bibliotek och tidskrifter. Avgiftsbelagda fritidsaktiviteter ska vara frivilliga, vilket också gäller avgifter för tillgång till fritidslokaler. Skolan får inte heller ta ut obligatorisk elevkårsavgift.

Folkhögskolan får inte ta ut avgifter för ansökan, antagning, registrering, urvalsprocess eller annan administration som sammanhänger med utbildningen. Bekräftelseavgift kan bara tas ut om den är ett förskott på andra kostnader under kurstid.

Vid folkhögskolekurs som anordnas i samverkan med annan organisation får inte heller den samverkande organisationen ta ut avgift av deltagaren för undervisningskostnader.

Avgiftsfriheten innebär vidare att skolan inte utöver sedvanliga stats- och landstingsbidrag får ta ut ersättning från en tredje part för en enskild plats eller deltagare; i sådana fall skall dessa särredovisas som uppdragsutbildning.

Studeranderätt

Folkhögskolan ska tydligt informera om på vilket sätt studeranderättsliga frågor hanteras inom skolan. Skolan ska ha en studeranderättslig ordning i form av regler, rutiner och former för beslut, även om skolan inte är ansluten till Folkhögskolornas studeranderättsliga råd (FSR). Skolan ska upplysa de studerande om att de har rätt att vända sig till FSR, även om skolan inte är ansluten dit.

Studerandeinflytande

Folkhögskolan ska ha en tydlig ordning för hur de studerandes inflytande är organiserat vid skolan. Folkhögskolan ska informera studerande och blivande studerande om hur de kan ha inflytande på studier och studiemiljö.

Statsbidragsmodellen

Statsbidragets fördelning 2015 till folkhögskolorna sammanfattas i denna bild:

Volymbidrag för

- korta och långa kurser
- kulturprogram
- öppen folkbildning

Volymen uttrycks i form av ett antal deltagarveckor (ingångsvärde) som ska fullgöras till 100% för bibehållet statsbidrag. Volymbidraget utgör 1 540 kr/dv.

Förstärkningsbidrag
(funktionsnedsättning)
Ansökan via SPSM

Språkschablon
(invandrade)
250 kr/dv.

Utvecklings- och profileringsbidrag 300 000 kr/folkhögskola

Basbidrag 670 000 kr/folkhögskola

Gemensamma insatser

Volymbidrag

Volymbidraget utges till varje folkhögskola. Det baseras på ett antal deltagarveckor – ingångsvärdet – som en folkhögskola har att genomföra Folkbildningsrådet fastställer årligen ingångsvärdet samt deltagarveckans värde.

En folkhögskola tillgodoräknar sig deltagarveckor för korta och långa kurser, för kulturprogram och öppen folkbildning.

En skola, som under ett verksamhetsår inte når upp till sitt ingångsvärde, får sitt statsbidrag reducerat. Skolan behåller dock sin statsbidragsnivå. Om volymminskningen är bestående reduceras dock statsbidragsnivån.

Volymminskningen anses bestående om skolan två år i följd inte når sitt tilldelade ingångsvärde.

En folkhögskola som genomför verksamhet över sitt fastställda ingångsvärde erhåller inte med automatik ett högre ingångsvärde. Folkbildningsrådet tar varje år ställning till hur resurser som härrör från inte fullgjorda volymer ska användas.

Som mest kan den verksamhet en folkhögskola rapporterar som underlag för statsbidrag uppgå till 125 procent av ingångsvärdet. Verksamhet därutöver kan inte heller vara underlag för landstingsbidrag eller studiestöd.

Basbidrag

Varje folkhögskola erhåller ett basbidrag lika stort för alla skolor. Bidraget är avsett att täcka kostnaderna för viss administration och andra kostnader som en folkhögskola har oberoende av storlek.

Utvecklings- och profileringsbidrag

Alla folkhögskolor erhåller bidrag med ett enhetligt belopp till planerat utvecklingsarbete, ideologisk profilering och rörelseanknytning. Vad som avses med ideologisk profilering och rörelseanknytning måste utgå från de syften med verksamheten som huvudmannen låtit komma till uttryck i skolans måldokument. För rörelsefolkhögskolor är syftet med profileringsbidraget i första hand att utveckla och synliggöra varje enskild rörelseägd folkhögskolas ideologiska profil. Med ideologisk profil menas den idétradition som folkhögskolan och dess huvudman verkar inom. För en landstingsskola kan det handla om att stärka den roll som huvudmannen angivit för skolan i fråga om exempelvis regional utveckling eller som stöd till den ideella sektorn.

Med planerat utvecklingsarbete avses en tydligt avgränsad och planerad utvecklingsinsats, en insats som också är möjlig att utvärdera. Det kan handla om att utveckla en ny kurs, att göra en särskild satsning för att nå en specifik målgrupp eller att utveckla en pedagogisk metod.

Vilka specifika insatser som ska prioriteras eller hur avvägningen dem emellan ska göras, är en fråga för den enskilda skolan. Det riktade bidraget är att betrakta som en mininivå och inget hindrar att medlen används i en satsning där också andra parter är medfinansiärer eller att det rör sig om insatser över mer än ett år.

För bidraget gäller att skolan i sin verksamhetsplanering för det kommande året ska ta ställning till hur medlen ska användas. Insatserna ska sedan redovisas i skolans verksamhetsberättelse eller motsvarande.

Det specifika utvecklings- och profileringsbidraget avser inte att finansiera skolans löpande insatser i form av exempelvis utvärderingsarbete, rekryteringsarbete/marknadsföring eller personalfortbildning i en utsträckning som ligger på rimlig nivå i förhållande till skolans verksamhetsomfattning. Sådana ordinarie arbetsuppgifter förutsätts kunna finansieras med det allmänna statsbidraget eller andra intäkter.

Förstärkningsbidrag

Förstärkningsbidrag avser pedagogiska insatser för deltagare med funktionsnedsättning.

Förstärkningsbidraget är en viktig del i bidragssystemet för att göra folkhögskolestudier tillgängliga för deltagare med funktionsnedsättning.

Utgångspunkten är att skolorna inom det ordinarie statsbidraget ska göra prioriteringar av deltagare som har mer behov än andra av pedagogiskt stöd. Först när detta stöd innebär betydande merkostnader ska förstärkningsbidrag utgå. Som underlag för förstärkningsbidrag måste finnas en pedagogisk planering som den studerande varit delaktig i.

Förstärkningsbidraget ska avse särskilda pedagogiska insatser för deltagare med funktionsnedsättning och får sökas årligen utifrån dokumenterade merkostnader. Grundschablonen upphör. Insatser och merkostnader ska dokumenteras.

Endast deltagare med behov av särskilda pedagogiska insatser, som beror på en funktionsnedsättning, kan utgöra grund för förstärkningsbidrag. Skolan ska kunna visa hur man konstaterat att deltagaren har en funktionsnedsättning (genom deltagarens egen ansökan, bakgrund eller medverkan, skolans utredning eller på annat sätt).

Det ska finnas en dokumenterad plan där det framgår hur man konstaterat behovet av de förstärkta pedagogiska insatserna samt hur dessa ska utformas.

Det innebär att en funktionsnedsättning i sig inte är tillräcklig för förstärkningsbidrag. Det är det pedagogiska

stödbehovet för dessa deltagare som avgör. Det innebär också att pedagogiska behov hos deltagare, där en funktionsnedsättning inte kan dokumenteras, ska lösas inom folkhögskolans ordinarie statsbidrag.

Deltagare som utgör grund för förstärkningsbidrag ska vara informerade om att de har rätt till stöd i studiesituationen och vara delaktiga i studieplaneringen. Folkhögskolan ska i sin information till blivande deltagare beskriva utbildningens tillgänglighet och vilket stöd som kan erbjudas.

Den studerande ska vara delaktig och ha inflytande över sin studiesituation. Genom att vara informerad kan deltagaren också ställa krav.

Förstärkningsbidrag för ökad lärartäthet kan sökas för lärarinsatser överstigande skolans genomsnittliga, ordinarie lärartäthet (Denna kan lägst utgöra 1,8 årstjänster per 1 000 dv).

Förstärkningsbidrag kan också sökas då skolan har merkostnader för deltagarnas behov av professionella psykolog- och kuratorsinsatser. Sådant stöd kan utges med högst 150 kr per deltagarvecka för de deltagarveckor som ligger till grund för ansökan.

Folkhögskolorna har härigenom möjlighet att utöver ökad lärartäthet också finansiera viss del av en kurators- och/eller psykologtjänst. Detta är möjligt endast om merkostnader uppstår p.g.a. att en deltagare med funktionsnedsättning har större behov av dessa insatser än övriga deltagare. Tidigare har det varit möjligt att få förstärkningsbidrag till syo- och samordning. Sådana insatser ska finansieras inom det ordinarie statsbidraget.

Ansökan och utbetalning

Ansökan om förstärkningsbidrag ska ske årligen i januari via Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM), med möjlighet till kompletteringar för andra halvåret. Förstärkningsbidraget utges i form av förskott som slutredovisas halvårsvis utifrån det faktiska behovet.

Ansökan om förstärkningsbidrag samordnas med ansökan om bidrag från SPSM till andra insatser för deltagare med funktionsnedsättning.

Folkbildningsrådet beslutar årligen vilket belopp som avsätts. För år 2015 är beloppet 141,4 mkr.

I samband med Folkbildningsrådets behandling av folkhögskolornas redovisade kostnader inom det extra förstärkningsbidraget görs följande korrigeringar:

- Det finns en övre gräns för den årslärarkostnad som kan läggas till grund för beräkning av det extra förstärkningsbidraget. I det fall denna gräns överskrids sker en motsvarande reduktion av kostnaderna.
- För att skolor med omfattande verksamhet för deltagare med funktionsnedsättning inte ska drabbas av en större neddragning i absoluta tal än andra avräknas 25 tkr/halvår från redovisade kostnader innan den relativa fördelningen av tillgängliga medel.

Förklaring av begrepp

Funktionsnedsättning - funktionshinder

Funktionsnedsättning är en nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga. En funktionsnedsättning kan uppstå till följd av sjukdom eller annat tillstånd, eller till följd av en medfödd eller förvärvad skada. Funktionshinder är den begränsning som en funktionsnedsättning innebär för en person i relation till omgivningen.

Funktionshinder handlar framför allt om bristande tillgänglighet i omgivningen, till exempel i utbildningssituationen.

När det gäller dessa båda begrepp utgår SPSM och Folkbildningsrådet från den terminologi som Socialstyrelsen rekommenderar.

Personer med tidigare kort utbildning, bristande läs- och skrivvana eller social problematik anses inte ha en funktionsnedsättning. Hur skolan gör bedömningar av vilka deltagare som på grund av funktionsnedsättning har behov av insatser bör framgå av skolans policydokument.

Kostnader för ökad lärartäthet

Lärartäthet är ett viktigt kvalitetsbegrepp i folkhögskolans verksamhet. Deltagare med funktionsnedsättning kan ha behov av undervisning i små grupper med kostnader för förstärkta lärarinsatser som följd. Insatserna ska så långt som möjligt finansieras genom ordinarie statsbidrag. För väsentligt utökad lärartäthet kan skolan ansöka om förstärkningsbidrag.

Grunden för att bidrag ska beviljas för ökade lärarinsatser är att det rör sig om undervisning. Undervisning utförs av den som är anställd som lärare vid skolan. Undervisning kan i vissa fall också delvis utföras av den som annars är anställd som exempelvis husmor, kurator, logoped, assistent vid skolan. Anställningsförhållandet ska i sådant fall motsvara

arbetsuppgiften. Det måste klart framgå att denna del av tjänsten avser lärararbete/undervisning.

Merkostnader för kurator och psykolog
De insatser som folkhögskolan gör för sina deltagare ska självklart innefatta deltagare med funktionsnedsättning utan att särskilt bidrag utgår. Det är först när skolans insatser behöver utökas väsentligt på grund av att dessa deltagare har större behov av insatser än andra deltagare som skolan kan börja beräkna merkostnader för insatsen.

Policydokument för förstärkningsbidrag
Varje folkhögskola ska - som en utveckling av sina allmänna målskrivningar – utarbeta ett policydokument, som diskuterar olika aspekter kring arbetet med kursdeltagare med funktionsnedsättning. Det ankommer på styrelse/huvudman att anta ett sådant dokument som ska benämnas *Policydokument för förstärkningsbidrag*. Arbetet med deltagare med funktionsnedsättningar ska vara väl förankrat i hela skolan. Dokumentet bör innehålla en beskrivning av:

- skolans allmänna förhållningssätt till deltagare med funktionsnedsättning
- vilka grupper skolan vänder sig till
- pedagogiska/metodiska arbetssätt
- integrationsfrågor
- utvecklingsarbete
- fortbildning för såväl lärare som annan personal
- kontakter med intresseorganisationer för de grupper skolan arbetar med
- lokaler och teknisk utrustning
- rekryteringsarbete

De allmänna målskrivningarna bör ligga till grund för skolans uppföljnings- och utvärderingsarbete.

SPSM:s bidrag för deltagare med funktionsnedsättning

Förstärkningsbidragen från Folkbildningsrådet skiljer sig i fråga om ändamål från de bidrag som kan beviljas av SPSM för andra kostnadskrävande insatser för deltagare med funktionsnedsättning.

Aktuell information om SPSM:s bidrag till folkhögskolor finns på www.spsm.se. SPSM:s bidrag avser i första hand insatser för stödperson (särskilt utbildningsstöd) och tilläggsbidrag.

Skolor som har kostnader för tolk för döva, dövblinda och vuxendöva, stödpersoner samt anpassning av teknisk utrustning och läromedel m m ansöker om bidrag till detta hos SPSM.

Ansökan avseende helt läsår görs på SPSM:s bidragsportal senast 31 januari och samordnas med ansökan förstärkningsbidrag från Folkbildningsrådet.

SPSM informerar via e-post och sin hemsida om ansöknings- och redovisningsrutiner.

Språkschablon

Ett förhöjt bidrag i form av en språkschablon ges för skolornas merkostnader för insatser som gäller invandrade deltagare med svårigheter i svenska språket.

Språkschablonen är relaterad till den tid invandrade med brister i svenska språket deltar i skolans statsbidragsberättigade utbildning. Begreppet deltagarvecka är utgångspunkt vid beräkningen av språkschablon.

Observera att det inte är antalet invandrade i sig som berättigar till språkschablon. Det är endast om skolan haft merkostnader för särskilda pedagogiska insatser som språkschablon utgår.

Skolorna erhåller ett ingångsvärde för språkschablon i form av deltagarveckor. Ingångsvärdet grundas på de deltagarveckor som varit underlag för stöd under föregående år.

Utifrån ingångsvärdet erhåller skolan i samband med statsbidragsbeslutet en resurs i form av ett antal deltagarveckor med språkschablon.

Språkschablonen ska inte sökas. Genom verksamhetsrapporteringen till SCB får Folkbildningsrådet uppgift om genomförd volym. Om verksamheten uppgår till minst 100 procent av ingångsvärdet behåller skolan tilldelad språkschablon. Om volymen inte uppnås sker en omfördelning till skolor som ökat sin verksamhet till över 100 procent av ingångsvärdet.

Som statsbidragsvillkor för språkschablon gäller att folkhögskolan ska ha ett policydokument kring skolans verksamhet för kursdeltagare som har invandrat och som har brister i svenska språket. Dokumentet ska benämnas *Policydokument för språkschablon*. Policydokumentet kan vara gemensamt för verksamhet med förstärkningsbidrag och för verksamhet med kursdeltagare som har invandrat och som har brister i svenska språket. Ett sådant dokument ska benämnas *Policydokument för förstärkningsbidrag och språkschablon*.

Endast invandrade deltagare som har sådana brister i det svenska språket, att det föreligger svårigheter att följa en utbildning utan särskilda insatser, får ingå i det antal kursdeltagare som ligger till grund för beräkning av grundschablon.

Gäststuderande från andra länder, som vistas i Sverige för studier, är inte att betrakta som invandrade. Gäststuderande berättigar därför inte till språkschablon.

Språkschablon som avser ökad lärartäthet kan endast användas för lärarinsatser överstigande skolans genomsnittliga, ordinarie lärartäthet (Denna kan lägst utgöra 1,8 årstjänster per 1 000 dv).

Kombination språkschablon och förstärkningsbidrag

Kan språkschablon och förstärkningsbidrag kombineras?

I särskilda fall kan det vara motiverat att söka förstärkningsbidrag för en deltagare med funktionsnedsättning, som också är underlag för språkschablon. Det är viktigt att de merkostnader som avser språkstöd och de som avser stöd utifrån funktionsnedsättningen hålls isär så att dubbelfinansiering inte uppstår.

Gemensamma insatser

Medel kan också avsättas för gemensamma insatser för folkhögskolorna. Folkbildningsrådets styrelse beslutar årligen efter samråd med medlemsorganisationerna om det gemensamma arbetets inriktning.

Uppföljning, utvärdering och internkontroll

I inledningen diskuterades folkhögskolornas ansvar för uppföljning och utvärdering av den verksamhet som bedrivs med stöd av bidrag från staten. Folkhögskolans styrelse har det yttersta ansvaret för att den verksamhet, som helt eller delvis bedrivs med statligt stöd, anordnas och genomförs i överensstämmelse med statens intentioner.

Med utgångspunkt från detta gäller att varje folkhögskola ska kunna verifiera att de kriterier och regler som formulerats för den bidragsberättigade verksamheten är uppfyllda. En skola ska också kunna motivera sin verksamhet utifrån de intentioner som staten har med sitt stöd till folkbildningen.

Det är en folkhögskolas ansvar att bygga upp rutiner för uppföljning och utvärdering. Rutinerna bör ha en sådan struktur att de kan utgöra grund för en internkontroll. Rutinerna bör också anpassas till de krav som externa behov av uppföljning och utvärdering ställer bl a Folkbildningsrådets. Det senare innebär att information om verksamheten bör vara organiserad på ett sådant sätt att återkommande redovisningar ska kunna besvaras snabbt och med en hög grad av säkerhet.

Kostnader för uppföljning, utvärdering och internkontroll anses vara en del av verksamhetens kostnader och ska därför inte finansieras med de särskilda utvecklingsmedel som ligger i statsbidraget. Däremot kan naturligtvis utvecklingsbehov som uppmärksammats i ett utvärderingssammanhang eller utvärderingar av viss kursverksamhet som är mer långtgående än brukligt finansieras med dessa resurser.

Bilaga 1

Förordning (1991:977) om statsbidrag till folkbildningen

(med kompletteringar 1992:737, 1998:973, 2000:1451, 2006:1499, 2011:311 samt 2014:294)

Inledande bestämmelser

1§ Statsbidrag får enligt denna förordning lämnas till

1. folkhögskolor, studieförbund och studerandeorganisationer inom folk- högskolan, och
2. idrottens studie-, bildnings- och utbildningsverksamhet.

Frågor om bidrag som avses i första stycket 1 prövas av Folkbildningsrådet och frågor om bidrag som avses i första stycket 2 prövas av Studieförbundet SISU Idrottsutbildarna.

Folkbildningsrådet och Studieförbundet SISU Idrottsutbildarna ska även fullgöra andra uppgifter enligt denna förordning. Förordning (2014:294).

Statsbidragets syften

2§ Statens stöd till folkbildningen skall ha till syfte att

1. stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin,
2. bidra till att göra det möjligt för människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen,
3. bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället, och
4. bidra till att bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet.

Verksamheter inom följande områden utgör i särskilt hög grad motiv för statens stöd:

1. den gemensamma värdegrunden; alla människors lika värde och jämställdhet mellan könen,
2. det mångkulturella samhällets utmaningar,
3. den demografiska utmaningen,
4. det livslånga lärandet,
5. kulturen,
6. tillgängligheten och möjligheterna för personer med funktionshinder, och
7. folkhälsa, hållbar utveckling och global rättvisa.

Folkbildningsrådets och Studieförbundet SISU Idrottsutbildarnas uppgifter

3§ Folkbildningsrådet och Studieförbundet SISU Idrottsutbildarna ska i enlighet med den fördelning som anges i 1 § besluta vilka som ska få statsbidrag enligt denna förordning och fördela tillgängliga medel mellan dem.

Folkbildningsrådet och Studieförbundet SISU Idrottsutbildarna ska varje år lämna årsredovisning och budgetunderlag till regeringen enligt de föreskrifter och anvisningar som regeringen meddelar.

Folkbildningsrådet och Studieförbundet SISU Idrottsutbildarna ska kontinuerligt följa upp och utvärdera verksamheten i förhållande till de syften som anges i 2 § och de villkor som föreskrivits för att statsbidrag ska lämnas. Förordning (2014:294).

4§ Folkbildningsrådet och Studieförbundet SISU Idrottsutbildarna ska lämna regeringen sådana sakuppgifter om verksamheten och sådan verksamhetsredovisning som behövs för uppföljning och utvärdering, i enlighet med de föreskrifter och anvisningar som regeringen meddelar. Förordning (2014:294).

Villkor för statsbidrag

5§ Verksamheten skall ha den inriktning som anges i 2 § första stycket.

Statsbidrag får inte användas till verksamheter med kommersiellt syfte. Förordning (2014:294).

Särskilda villkor för statsbidrag till folkhögskolor

6§ En folkhögskola skall ha en ansvarig styrelse. Styrelsen får vara gemensam för flera folkhögskolor.

Allmänna kurser, avsedda främst för dem som saknar grundskole- och gymnasieutbildning, ska årligen utgöra minst 15 procent av verksamheten.

Till en allmän kurs som ger en behörighet motsvarande den som kan fås genom skolväsendet får endast den som fyller 18 år senast under det kalenderår kursen börjar eller som är äldre antas. Trots detta får en folkhögskola till undervisningen anta en yngre elev som går ett introduktionsprogram i gymnasieskolan. Förordning (2011:311).

7§ Undervisningen ska vara avgiftsfri. Förordning (2014:294).

Särskilda villkor för statsbidrag till studieförbund

8§ Studiecirkelverksamhet med gemensamma, planmässigt bedrivna studier skall utgöra basen för verksamheten.

I varje studiecirkel eller kulturaktivitet ska det finnas en ledare som är godkänd av en lokal studieförbundsavdelning. Förordning (2014:294).

Beslut om statsbidrag

9§ Beslut om statsbidrag ska innehålla uppgifter om bidragsbeloppet, de villkor som är förenade med bidraget och ordningen för utbetalning. Förordning (2014:294).

Återkrav

9a§ Folkbildningsrådet och Studieförbundet SISU Idrottsutbildarna får besluta att helt eller delvis kräva tillbaka ett statsbidrag om

1. mottagaren av statsbidraget genom att lämna oriktiga uppgifter eller på annat sätt har förorsakat att statsbidraget har lämnats felaktigt eller med för högt belopp,
2. statsbidraget av något annat skäl än vad som sägs i 1 har lämnats felaktigt eller med för högt belopp och mottagaren borde ha insett detta,
3. statsbidraget inte används för det ändamål det har beviljats, eller
4. villkor i beslutet om statsbidrag inte har följts. Förordning (2014:294).

Revision

10§ Staten ska beredas möjlighet att utse en revisor i Folkbildningsrådet och Studieförbundet SISU Idrottsutbildarna. Folkbildningsrådet och Studieförbundet SISU Idrottsutbildarna ska ersätta staten för kostnaderna för denna revision. Förordning (2014:294).

Överklagande

11§ Beslut i bidragsärenden får inte överklagas. Förordning (2014:294).

Bilaga 2

Statsbidragsvillkor för folkhögskolor och studieförbund 2015

Fastställda av Folkbildningsrådets styrelse 2014-11-12

Villkor för folkhögskolor

Förordningen

Verksamheten ska ha den inriktning som anges i förordningen om statsbidrag till folkbildningen (SFS 1991:977, kompletterat 1992:737, 1998:973, 2000:1451, 2006:1499, 2011:311 samt 2014:294).

Mål - och styrdokument

Folkhögskolorna ska upprätta mål- och styrdokument som beskriver de för verksamheten beslutade målen. Alla dokument ska vara fastställda av folkhögskolans styrelse samt vara daterade. Aktuella dokument ska insändas digitalt till Folkbildningsrådet. Årligen, den 1 juli, kontrolleras att statsbidragsvillkorade handlingar har diarieförts på Folkbildningsrådet.

Folkhögskolan ska årligen upprätta verksamhetsplan och sända in den digitalt till Folkbildningsrådet.

Årsredovisning[1]

Årsredovisning ska årligen upprättas och före den 1 juli (1 januari för folkhögskolor som redovisar per brutet verksamhetsår) insändas digitalt till Folkbildningsrådet.

Den ekonomiska redovisningen ska omfatta resultat och balansräkning samt notapparat (landstings- och region-folkhögskola behöver inte lämna balansräkning). Av årsredovisningen ska tydligt framgå hur mycket folkhögskolan erhållit i statsbidrag från Folkbildningsrådet och Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) och Myndigheten för yrkeshögskolan. Eventuella övriga statliga medel ska också redovisas.

Följande principer gäller för den ekonomiska redovisningen:

- Verksamhetsår bör sammanfalla med kalenderår. I de fall dessa ej sammanfaller ska i not statsbidragen för respektive kalenderår redovisas med gjorda periodiseringar.
- På intäktssidan i resultaträkningen alternativt i not ska de statliga bidragsposterna särredovisas. I de fall dessa ej överensstämmer med de belopp som fördelats av Folkbildningsrådet, SPSM, Myndigheten för yrkeshögskolan eller annan myndighet ska i not eventuell periodisering eller annan omfördelning redovisas. Vid periodisering ska noten också hänvisa till aktuell balanspost.
- Bedriver folkhögskolan, i samma juridiska person som folkhögskoleverksamheten, uppdragsutbildning och/eller konferensverksamhet ska intäkterna av denna verksamhet redovisas som egen intäktspost eller redovisas i not.

Ingår folkhögskolan som en del av en juridisk persons verksamhet ska folkhögskolans ekonomi redovisas i egen resultatenhet. Därutöver ska årsredovisningen inlämnas för den juridiska person som är mottagare av statsbidrag.

Folkhögskolorna ska redovisa hur man uppfyllt grundvillkoren för statsbidragsberättigad verksamhet.

Folkhögskolorna ska även i årsredovisningen beskriva sitt systematiska kvalitetsarbete. Beskrivningen ska omfatta:

- Beskrivning av strategi och arbetssätt/process för genomförande och uppföljning av kvalitetsarbetet.
- Beskrivning av strategi, arbetssätt/process för risk- och väsentlighetsanalys.
- Resultat och effekter av det systematiska kvalitetsarbetet.

[1] Benämning och innehåll för *Årsredovisning* varierar mellan olika bidragsmottagare. Med *Årsredovisning* avses här en årlig skriftlig publikation – oavsett benämning – där folkhögskolan redovisar ekonomisk förvaltning av verksamheten samt statsbidragsvillkorade uppgifter.

Verksamhetsrapportering

Folkhögskolor ska varje år avrapportera den bidragsberättigade verksamheten.

Folkhögskolorna ska avrapportera sin verksamhet i två delar:

- Statistikrapport med gruppuppgifter kring deltagare per kurs.
- Deltagarrapport med personuppgifter.

Folkbildningsrådet meddelar årligen anvisningar för vilka uppgifter som ska ingå i rapporteringen, samt datum för rapporteringen.

Folkhögskolans styrelse är ansvarig för att alla uppgifter som lämnas till Folkbildningsrådet är korrekta.

Övriga uppgifter

Folkhögskolorna har därutöver skyldighet att lämna de uppgifter som Folkbildningsrådet begär för att fullgöra sina myndighetsuppgifter.

Återtagande av statsbidrag

Om statsbidrag har erhållits på felaktiga grunder kan Folkbildningsrådet återta statsbidrag i enlighet med Förordning (1991:977) om statsbidrag till folkbildningen § 9 a:

> Folkbildningsrådet får besluta att helt eller delvis kräva tillbaka ett statsbidrag om
> 1. mottagaren av statsbidraget genom att lämna oriktiga uppgifter eller på annat sätt har förorsakat att statsbidraget har lämnats felaktigt eller med för högt belopp,
> 2. statsbidraget av något annat skäl än vad som sägs i 1 har lämnats felaktigt eller med för högt belopp och mottagaren borde ha insett detta,
> 3. statsbidraget inte använts för det ändamål det har beviljats, eller
> 4. villkor i beslutet om statsbidrag inte har följts.

Grundvillkor

Allmän kurs

Folkhögskolan ska årligen genomföra allmän kurs som uppgår till minst 15 procent av den totala verksamhet som folkhögskolorna inrapporterar som underlag för statsbidrag. Uppfylls inte kravet reduceras statsbidraget och statsbidragsmottagaren ska till Folkbildningsrådet inlämna en plan för hur 15 procent ska uppnås nästa år.

Lärartäthet

Folkhögskolan ska ha en lärartäthet motsvarande lägst 1,8 lärartjänster per 1 000 deltagarveckor rapporterad verksamhet, exklusive förstärkta lärarinsatser som finansieras med förstärkningsbidrag respektive språkschablon. Uppfylls inte kravet reduceras statsbidraget.

Övriga grundvillkor

Folkhögskolan ska erbjuda olika lärformer.

Folkhögskolan ska ha organiserade former för studerandeinflytande.

Folkhögskolan ska ha en tydlig ordning för hantering av studeranderättsliga frågor.

Volymbidrag

Minst 100 procent av det ingångsvärde man erhållit i form av deltagarveckor skall fullgöras i form av folkhögskolekurser, kulturprogram eller öppen folkbildning. Uppfylls ej detta krav reduceras i motsvarande omfattning volymbidraget. Som mest kan den verksamhet en folkhögskola rapporterar som underlag för statsbidrag uppgå till 125 procent av ingångsvärdet. Öppen folkbildning kan omfatta högst 200 dv per år.

Ansvar och anordnarroll

Enligt förordningen ska en folkhögskola ha en ansvarig styrelse. Skolans styrelse är ansvarig för att den verksamhet som bedrivs med stöd av statsbidraget följer internt angivna mål, Folkbildningsrådets villkor och kriterier samt de villkor som anges i förordningen om statsbidrag till folkbildningen. Styrelsen är ansvarig för att all verksamhet som rapporteras till Folkbildningsrådet som underlag för statsbidrag motsvarar intentionerna med

statsbidraget och följer villkoren för statsbidragsberättigad verksamhet. Statsbidraget ska användas till kostnader som är förenade med folkbildningsverksamheten och avser den skola som är mottagare av statsbidraget.

Kontinuerlig uppföljning av verksamheten
Folkhögskolorna ska kontinuerligt pröva att verksamhet, som helt eller delvis finansieras med statliga bidrag, ligger i linje med riksdagens syften med dessa bidrag. För att på ett tillförlitligt sätt genomföra detta krävs rutiner för regelbunden intern granskning samt beredskap för extern kontroll av verksamheten. Folkhögskolorna ska pröva former för hur verksamheten kan bedömas utifrån en risk- och väsentlighetsanalys[2].

Utredning
Folkhögskolans styrelse kan av Folkbildningsrådet anmodas att göra en utredning av viss verksamhet. En sådan utredning ska utföras enligt *Riktlinjer för utredning och granskning, samt återkrav av statsbidrag och avveckling*.

Utvecklings- och profileringsarbete
Alla folkhögskolor erhåller bidrag till planerat utvecklingsarbete, ideologisk profilering och rörelseanknytning. Med planerat utvecklingsarbete avses en tydligt avgränsad och planerad utvecklingsinsats möjlig att utvärdera. Vad som avses med ideologisk profilering och rörelseanknytning utgår från de syften med verksamheten som framgår av skolans måldokument. Av skolans verksamhetsplan ska framgå hur medlen planeras att användas och insatserna ska redovisas i skolans årsredovisning.

Förstärkningsbidrag avseende deltagare med funktionsnedsättning
Verksamhet för deltagare med funktionsnedsättning kan vara förenad med särskilda kostnader. Därför finns i bidragssystemet ett särskilt stöd till denna verksamhet. Som statsbidragsvillkor för förstärkningsbidrag gäller att folkhögskolan ska ha ett policydokument[3] kring skolans verksamhet för kursdeltagare med funktionsnedsättning. Dokument ska sändas digitalt till Folkbildningsrådet. Förstärkningsbidraget ska användas för utökade pedagogiska insatser för kursdeltagare med funktionsnedsättning.

Ansökan lämnas till SPSM som samordnar denna med ansökan med SPSM :s egna bidrag till folkhögskolor.

Språkschablon
Verksamhet för deltagare som är utrikesfödd och har behov av språkligt stöd i svenska kan vara förenad med särskilda kostnader. Därför finns i bidragssystemet ett särskilt stöd till denna verksamhet. Som statsbidrags-villkor för språkschablon gäller att folkhögskolan ska ha ett policydokument4 som ska sändas digitalt till Folkbildningsrådet. Språkschablonen ska användas för utökade pedagogiska insatser för kursdeltagare som är utrikesfödd och som har brister i svenska språket.

Språkschablon ges baserat på ett ingångsvärde i form av deltagarveckor avseende verksamhet för nämnda målgrupp. Minst 100 procent av ingångsvärdet ska genomföras. Uppfylls inte detta krav reduceras i motsvarande omfattning språkschablonen.

---

[2] Bedöma vilka hinder, hot eller risker som finns i verksamheten. Hur betydande riskerna är, hur sannolikt det är att de existerar eller kommer att inträffa.

[3] Det kan vara ett gemensamt policydokument för verksamhet med förstärkningsbidrag och för verksamhet med kursdeltagare som är utrikesfödd och som har brister i svenska språket.

Folkbildningsrådet

Box 380 74, 100 64 Stockholm
Tel 08-412 48 00
www.folkbildning.se
fbr@folkbildning.se